
De Weg van het Midden

Mondo met Roland Yuno Rech - Grube Louise, januari 2013

Vraag: *Zou je me kunnen uitleggen wat de notie van 'Weg van het Midden' betekent? Voor mij betekent het dat ik tussen twee zaken evolueer, maar als men van midden spreekt, dan sluit met de uitersten uit.*

Roland Yuno Rech: Ah neen, helemaal niet !

Vraag: *Maar wat betekent 'midden'?*

R.Y.R.: Het is de Weg die de uitersten omarmt, die zich realiseert dat de uitersten niet los van elkaar bestaan, dat ze geen eigen bestaan leiden, dat ze alleen maar samen bestaan. Men kan dus niet enkel voor één kant kiezen, want één kant bestaat niet zonder de andere kant. De Weg van het midden is dus de weg die alle dualiteit omvat.

Precieser, wat de Bouddha de 'Weg van het Midden' genoemd heeft, zijn eigenlijk twee dingen. Eerste en vooral, wat men gewoonlijk de Weg van het Midden noemt (namelijk wat hij gezegd heeft in zijn sermoen van Benares), is het midden tussen twee extremen, zijnde het overdreven ascetisme, de zelfkastijdingen, wat niet tot bevrijding leidt, en het andere uiterste zijnde het zoeken van alle sensueel genot, een zeer materialistisch leven, dat ook geen waarachtig geluk is. In een eerste periode zei de Boeddha : " Ik onderricht de Weg van het Midden : geen ascetisme, geen zelfkastijding." Het evenwicht dus.

Maar heel vlug daarna heeft hij zijn onderricht verdiept door te zeggen dat zijn onderricht geen nihilisme noch eternalisme was. In die tijd waren er twee geloofsovertuigingen. Er waren de mensen die - zoals ook nu trouwens - geloofden dat bij de dood alles verdwijnt : er is niets meer, het is de leegte, de annihilatie. De Boeddha heeft deze nihilistische visie van het bestaan altijd geweigerd.

De mensen die niet geloofden in het nihilisme geloofden in een eeuwig 'atman', dat verder blijft bestaan na de dood. Anders gezegd, het lichaam sterft af, maar de ziel leeft voor eeuwig verder, altijd hetzelfde, identiek. Dit leek de Boeddha een ander uiterste te zijn, dat ook vals en schadelijk was.

Wat hij de 'Weg van het Midden' heeft genoemd, is het begrijpen van de onderlinge afhankelijkheid, dit wil zeggen de causaliteit. Dit bestaat, dus zal dat bestaan. Niets bestaat zonder oorzaak, en dus is er een constante transformatie, een worden, niets wat bestaat is gefigeerd, is eeuwig onveranderlijk, en tegelijk verdwijnt ook niets voor altijd. De Weg van het Midden is, anders gezegd, niet het uiterste van het nihilisme, noch het uiterste van het eternalisme.

Vraag: *Wanneer men mij spreekt over de weg van het midden, dan heb ik de indruk dat men mij eerst vraagt om de uitersten onder ogen te nemen...*

R.Y.R.: Ja, natuurlijk! Maar het midden bestaat niet zonder de uitersten. Hij bestaat in verhouding tot de uitersten. En zelfs één uiterste bestaat niet zonder het andere uiterste. Bij voorbeeld, de nacht bestaat niet zonder de dag, de dood niet zonder het leven. Dus alles wat bestaat, bestaat slechts in relaties van onderlinge afhankelijkheid, interdependentie, en het midden bestaat slechts in relatie met de uitersten. Anders gezegd : de weg van het midden is erkennen dat niets op zichzelf bestaat, onafhankelijk van de rest.

Alles wat bestaat, en in het bijzonder het leven, zijn niets anders dan relaties. En vandaag de dag beamen alle vooruitstrevende wetenschappen dit. Bij voorbeeld : absolute leegte bestaat niet, de quantum mechanica heeft zich helemaal gerealiseerd dat wat men 'leegte' noemt uiteindelijk niets anders is dan energie. En energie, dat is relatie. Dus alles wat bestaat, dat is relatie.

Deze illusie is van te denken dat er iets gescheiden zou bestaan. Men heeft in werkelijkheid nooit iets afgescheiden gezien. Dat is de grote wet van het Bestaan. En wanneer men van leegte spreekt, dan wil men eenvoudigweg zeggen dat niets afgescheiden bestaat. Men spreekt dus van de leegte als van de illusie van te denken dat we zelf, dat ons ego, onafhankelijk zouden bestaan van de rest.